

KÜTAHYA
TİCARET VE SANAYİ ODASI
DUBAİ DIŞ PAZAR ARAŞTIRMA RAPORU
BİRLEŞİK ARAP EMİRLİKLERİ



Rapor Tarihi: 15.01.2016

Temel Sosyal Göstergeler

Yüzölçümü 83 600 km², Adalar Hariç yüzölçümü 77 700 km², Topraklarının % 97'si çöldür.

Nüfusu 7,9 milyon

Başkenti Abu Dhabi

Önemli Şehirleri Abu Dhabi, Dubai, Şarjah, Ras al-Khaimah, Ajman

Dili Resmi dili Arapça'dır.

Para Birimi BAE Dirhemi 1 ABD \$= 3,67 Dh

Etnik Yapı Nüfusun % 60'ı Asya kökenli, % 17'si Emirlik Halkı, % 5'i Batılı ülkelerden çalışanlar, % 18'i İran ve diğer Orta Doğu Ülkelerinden gelenler

Din İslam

Yönetim Şekli Yedi Emirlikten Meydana Gelen Federasyon

Temel Ekonomik Göstergeler

Yıllık Veriler(EIU Tahmin)	2013
Nüfus (milyon)	7,9
GSYİH (ABD \$ milyar, nominal)	402,2
Reel GSYİH Artışı	5,2
Kişi başı GSYİH (ABD \$; satın alma gücü paritesi)	69.769
Döviz Kuru (ortalama) Dirhem: ABD \$	3,67
Mal İhracat (fob) (milyar ABD \$)	215,0
Mal İthalatı (fob) (milyar ABD \$)	208,1

Üyesi Olduğu Uluslararası Kuruluşlar

ABEDA, AFESD, AMF, CAEU, FAO, G-77, GCC, IAEA, IBRD, ICAO, ICC, ICCT, ICRM, IDA, IDB, IFAD, IFC, IFRCS, IHO, ILO, IMF, IMO, IMSO, Interpol, IOC, IPU, ISO, ITSO, ITU, LAS, MIGA, NAM, OAPEC, OIC, OPCW, OPEC, PCA, UN, UNCTAD, UNESCO, UNIDO, UPU, WCO, WFTU, WHO, WIPO, WMO, WTO

GENEL BİLGİLER

Coğrafi Konum

Birleşik Arap Emirlikleri Arap Körfezi'nin ortasında yer almaktadır. Kuzeyden Arap Körfezi, batıdan Katar ve Suudi Arabistan Krallığı, güneyden Umman Sultanlığı ve Suudi Arabistan Krallığı ve doğudan Umman Körfezi'ne sınır komşusudur.

Siyasi ve İdari Yapı

Başkenti Abu Dhabi olan Birleşik Arap Emirlikleri, yedi emirlikten meydana gelen bir federasyondur. (Abu Dhabi, Dubai, Şarjah, Ras al-Khamiah, Ajman, Fujairah, Umm al-Qaiwain). Şeyh Khalifa bin Zayed al-Nahyan, ülkenin kuruluş tarihi olan 1971 yılından beri yönetimde olan babası Şeyh Zayed bin Sultan al-Nahyan'ın ölümü üzerine 2004 yılından ülkenin ve Abu Dhabi'nin başına geçmiştir. Ülkenin ikinci büyük Emirliği olan Dubai'nin yöneticisi Şeyh Muhammed bin Rashid al-Maktoum ise ülkenin Başbakanı konumundadır.

Bağımsızlık öncesinde, Aşiretler Devleti (Trucial States) olarak tanınan ülke, 1971 yılına kadar İngiltere'nin himayesinde kalmıştır. 2 Aralık 1971'de ise Birleşik Arap Emirlikleri'nin kuruluşu ilan edilmiş, aynı gün Sheikh Zayed bin Sultan al-Nahyan ülkenin Başkanı seçilmiştir.

Federal Yüksek Konsey: Ülkedeki en üst siyasi otorite olan Federal Yüksek Konsey (Supreme Council) 7 Emir'den oluşmaktadır. Bu Konsey federal yasaları onamakta, üyeleri arasından Devlet Başkanını, Başbakanı ve Bakanları seçmektedir. Abu Dhabi Emiri Devlet Başkanı, Dubai Emiri ise Devlet Başkan Yardımcısı ve Başbakan olmaktadır. Alınan kararların Abu Dhabi ve Dubai Emirleri ve en az üç diğer Emir tarafından onaylanması gerekmektedir.

Federal Ulusal Konsey (FUK): Ülkenin geleneksel kabile yapısı uyarınca, İslami şura kavramından yola çıkılarak kurulmuş olan Federal Ulusal Konsey'in 40 üyesi; 7 Emir tarafından iki yıllık dönem için atanmaktadır.

Konsey'de Bakanlıkların politikaları tartışılmakta olup, alınması gereken önlemler hakkında üyeler görüş ve tavsiyelerini dile getirmektedir. Ayrıca hükümet tarafından hazırlanan federal yasa tasarıları görüşülmekte ve öneriler sunulmaktadır. Ancak, Konsey'in veto yetkisi bulunmamaktadır.

BAE'de siyasi parti yoktur. 2006 yılı Aralık ayına kadar FUK üyeleri, Emirliklerin kendi yöntemlerine göre belirledikleri ve temsil edeceği Emirlikte yerleşik bulunan 25 yaş ve üstündeki BAE vatandaşı adaylar arasından, Devlet Başkanı tarafından atanmakta, atama kararı yedi Emirliğin Emirleri tarafından da onaylanmaktaydı. 40 üyeli FUK'un 20 üyeliği için BAE'de ilk kez 16-20 Aralık 2006 tarihlerinde gerçekleştirilen iki dereceli seçim yöntemi ile belirlenen adaylar üyeliğe atanmışlardır. Anılan iki dereceli seçimlerde kadınlar da aday olabilmış ve oy kullanabilmişlerdir. Seçim sonuçlarına göre yapılan atamalarda FUK üyelerinin %22'si kadınlardan oluşmuştur. Ayrıca, FUK'un görev süresi, 2008 yılında alınan bir kararla iki yıldan dört yıla çıkarılmıştır. Devlet Başkanı Yüksek Konsey'in onayı ile FUK'u feshedebilmektedir.

BAE'nin karar alma mekanizmasında, kesin hatlarıyla yasama, yürütme ve yargı olarak kuvvetler ayrımı yoktur. BAE'nin devlet yapısında yasama yetkisi, daha çok yürütmededir. Yasama sürecinde, önce Bakanlar Kurulu yasa taslağını hazırlayıp Federal Ulusal Konsey'e (FUK) sunmaktadır. FUK, üzerinde görüşmeler yaptıktan sonra yasa taslağını ya olduğu gibi, ya da yapılan değişikliklerle yeniden Bakanlar Kurulu'na göndermektedir. Yasa tasarısında FUK tarafından yapılmış değişiklikler olsa da, Bakanlar Kurulu'nun, Yüksek Konsey'in ve Devlet Başkanı'nın bunları kabul etme zorunluluğu yoktur. Bakanlar Kurulu'ndan geçen yasa tasarısı, daha sonra onay için Yüksek Konsey'e gönderilmektedir. Yasa tasarısı, Yüksek Konsey'de onaylanmasının ve Devlet Başkanı tarafından imzalanmasının ardından yasalasmaktadır.

Devlet Başkanı: BAE Devlet Başkanı, yasama ve yürütme yetkisine sahiptir. Devlet Başkanı, aynı zamanda Yüksek Konsey'in de başkanı olduğundan, Yüksek Konsey'in toplantı halinde olmadığı zamanlar, bu Konsey'in bütün yetkilerini üzerinde toplayabilmektedir.

Devlet Başkan Yardımcısı: Yüksek Konsey üyeleri arasından beş yıllığına seçilmektedir. Devlet Başkanının yokluğunda Başkan Yardımcısı, Başkanın bütün yetkilerini kullanmaktadır. Bakanlar Kurulu: BAE'deki Bakanlar Kurulu'nu, Batılı ülkelerdekilerden ayıran özelliği, bu kurulun hem yasama, hem yürütme işlevi bulunmasıdır. BAE Bakanlar Kurulu'nun temel işlevi, yasa tasarıları hazırlamak ve FUK'un oturum halinde olmadığı zamanlarda yasama organı gibi hareket etmektir. FUK, kâğıt üstünde yasama organı olarak görünmekteyse de, gerçekte yasama gücü Bakanlar Kurulu'nun elindedir.

Yargı Sistemi

BAE'de karmaşık, ikili bir yargı sistemi bulunmaktadır. Anayasa, yargının temelini İslam şeriatı olarak belirlemektedir. Adli uygulamalarda hem İslam, hem de Batı modellerinin karışımı görülmektedir. Federal yasalar, bu iki tür yasa modelini benimseyen mahkemeler için de geçerlidir. Kişinin bu mahkemelerden hangisine gideceği kendisine kalmıştır. Şeriat mahkemeleri de Yüksek Mahkeme'ye karşı sorumludur. Mahkemelerde jüri sistemi yoktur. Silahlı Kuvvetlerin ayrı mahkemeleri vardır.

Federal düzeyde en yüksek yargı kurumu olan Federal Yüksek Mahkeme, kendine özgü bir Anayasa Mahkemesi olarak da düşünülebilir. Bu mahkeme, aynı zamanda en yüksek temyiz mahkemesidir.

Sivil, ticari ve idari konularda gerçek veya tüzel kişiler arasındaki anlaşmazlıklara iptidai mahkemeler; federal mahkemelerin görev alanı dışındaki konulara ise Emirliklerin kendi yargı organları bakmaktadır.

Abu Dhabi

Abu Dhabi Emirliği, yedi emirlik içerisinde en büyük olanıdır. Emirlik, ülke topraklarının yaklaşık %86'sını kaplamaktadır. BAE, 200'e yakın adayı ihtiva etmekte olup, Abu Dhabi de bu adaların biri üzerine kurulmuştur. Ülke nüfusunun yaklaşık üçte biri Abu Dhabi'de bulunmaktadır.

Dubai

BAE'nin ticaret ve turizm merkezi olan Dubai, yıllardır Doğulu ve Batılı iş adamları arasında bir bağlantı noktası olmuştur. Toplam alanı 3 885 km² olup, BAE topraklarının %5'ini oluşturmaktadır.

Şehir 20 km uzunluğunda bir haliç ile ikiye ayrılmıştır. Burj Dubai tarafında Dubai idari ofisleri, büyük şirketlerin ofisleri, bankalar, gümrük ve liman idaresi bulunmaktadır. Dubai'nin kuzeyi ise Deira olarak adlandırılmakta olup, bu bölgede büyük ve irili ufaklı alışveriş merkezleri, okullar, marketler ve oteller bulunmaktadır.

Dubai, BAE içindeki ikinci büyük Emirliktir. Emirlik'in büyük bir çoğunluğu oturulamaz durumda olan çöl iklimine sahip olmasına rağmen, Dubai şehri metropolitan bir yapıya sahiptir. Arapça resmi dil olup, İngilizce de yaygın biçimde konuşulmaktadır.

Seikh Rashed bin Saeed al-Maktoum petrol sanayisini geride bırakacak şekilde ülkeyi ticarete açmayı başarmıştır.

Hong Kong ve Singapur'dan sonra bölgesel ve uluslararası arenada en önemli merkezlerden biri olma hedefi ile yola çıkan Dubai, bölgesel anlamda bu hedefini gerçekleştirmiş ve diğer Körfez ülkeleri arasında en önemli ticaret ve hizmet merkezi olarak öne çıkmayı başarmıştır. BAE'nin ticaret sistemi reeksporta dayalı olup, kayıtlı reeksportun yaklaşık %85'i Dubai tarafından gerçekleştirilmektedir. 1985 yılında faaliyete geçen ve bölgenin en büyük serbest bölgesi olan Dubai'deki Jebel Ali Serbest Bölgesi, dünyada ISO 9002 belgesini alan ilk serbest bölgedir. En modern ve gelişmiş haberleşme ve ulaşım ağlarının bulunduğu bölgede yatırımcılardan gelir vergisi ve servet vergisi alınmamakta, ayrıca kurumlara 50 yıl süreyle kurumlar vergisi muafiyeti uygulanmaktadır.

Sharjah

Sharjah, BAE'nin üçüncü büyük Emirliğidir. Dubai'nin tam kuzeyinde yer alan ve Sheikh Sultan bin Mohammad al-Oassimi tarafından yönetilen Sharjah'ta İslami gelenekler sürdürülmektedir. Yakın zamanlarda Orta Doğu'nun kültür merkezi olma yolunda adımlar atılmakta, eğitim ve kültür alanında gelişmeler yaşanmaktadır.

Ajman

Ajman, BAE'nin en küçük Emirliği olup, sadece 250 km²'lik bir alanı kaplamaktadır. Emirlik'in büyük bir kısmı Basra Körfezi kıyısında ve Sharjah'ın hemen kuzeyinde yer almaktadır. Ajman'da, içinde iki küçük yerleşim bölgesi bulunan Masfut ve Manama adı verilen adalar bulunmaktadır.

Eski çağlardan beri yerleşime uygun topraklara sahip olan Ajman, yakın zamanda bir balıkçı köyü olarak ünlenmiştir. BAE ile birleşmesinden sonra Sharjah ve Dubai'deki gelişmelerden burası

da nasibini almıştır. Ajman doğal gaz ve petrol kaynakları açısından fazla zengin olmayan, ucuz ve sakin bir şehirdir.

Ras al-Khaimah

MÖ 2000 yıllarında kurulan Ras al-Kaimah, önemli bir liman kenti ve tarım merkezidir. Digidagga Khaimah'ta kurulan modern çiftlikte süt ürünleri üretilmekte, hayvancılık ve tavukçuluk yapılmakta, meyve ve sebze üretilmektedir.

Ras al-Kaimah'tan çoğunlukla hammadde (inşaat taşları, patlayıcılar ve ilaçlar) ihracatı yapılmaktadır. Şehirde keşfedilen sınırlı sayıdaki petrol alanlarında yapılan üretim günlük 10 000 varile ulaşmıştır. Turistler için ise Ras al-Kaimah'ta arkeoloji, etnoloji ve tarih müzesi bulunmaktadır.

Umm al-Quwain

Kıyıda devam eden kara yolu üzerinde bulunan Umm al-Quwain, küçük bir Emirliktir. Petrol bulunmadan ve Emirlikler birleşmeden önce izole edilmiş ve fakir bir Emirlik olan Umm al-Ouwain'in altyapısında ve iş imkanlarında son yıllarda ilerleme kaydedilmiştir.

Emirlik'te bulunan Ahmet bin Rashid Limanı uluslararası standartlarda olup, 115 metreden 400 metreye kadar uzanan dört rıhtıma sahiptir. Umm al-Ouwain'de 1987 yılında kurulmuş olan bir serbest bölge de bulunmaktadır. Modern bir ulaşım ve telekomünikasyon sisteminin yanında modern bir hastane ve yerel radyo istasyonuna da sahip olan Emirlik'in tarihi kuleleri, kaleleri, geleneksel at ve deve güreşleri turistlerin ilgisini çekmektedir.

Fujairah

Fujairah, Umman Körfezi'nde yer alan tek Emirliktir. Dağlık alanların eteğinde dar bir alanda yer alan Fujairah, bozulmamış plajları ile ünlüdür. Balıkçılık, atçılık ve dalış gibi aktiviteler yaygındır.

Fujairah Limanı 1982 yılında inşa edilmiş olup, konteyner taşımacılığına ve Arap yarımadasının ihtiyacına yönelik olarak küçükbaş ve büyükbaş hayvan taşımacılığına uygundur. Emirlik içinde uluslararası bir havaalanı ve çok sayıda küçük sanayi yatırımı bulunmaktadır. Mermer, fayans, ayakkabı ve çimento fabrikaları bu işletmelerden bazılarıdır.

Nüfus ve İşgücü Yapısı

BAE nüfusu sürekli artış göstermektedir. 1980 yılında 1 milyon olan nüfus 2013 yılında 7,9 milyona ulaşmıştır. Nüfusun % 39'u Abu Dhabi, % 29'u Dubai, % 18'i Sharja ve % 14'ü diğer emirliklerde yaşamaktadır.

Ülkede orta yaş nüfus grubu (ortalama 32,6 yaş grubu) artmaktadır. Doğum oranı bölgesel ortalamanın altında olup; sürekli olarak düşmektedir.

BAE'nin toplam nüfusun % 80'ni yabancılar oluşturmaktadır. Yabancı nüfus oranı sürekli artmaktadır. Ülkede çalışanların % 90'nı da yabancılarıdır. Yabancı nüfusun dağılımı Hintliler (%29), Pakistanlılar (%20), Bangladeşliler (%13), Filipinliler (%10), diğer Araplar (%12), İranlılardan (%2) ve diğer yabancılarından (%4) oluşmaktadır.

BAE'nde başlıca işgücü kaynağını oluşturan Asya kökenli göçmenler, başta inşaat olmak üzere emek yoğun sektörlerde düşük ücretler karşılığında işçi olarak çalışırken; Arap kökenliler kamu kurumlarında memur olarak istihdam edilmekte; Avrupalılar ise özel şirketlerde yönetici veya danışman kadrolarında görev almaktadırlar.

Ülkede son yıllarda göçmen işçilerin yerini BAE vatandaşlarının alması fikrine giderek sıcak bakılmaktadır. Çalışan BAE vatandaşlarının %88'i kamu sektöründe istihdam edilmekte, bunların da %56'sı polis teşkilatında ya da askeri kuvvetlerde görev yapmaktadır. BAE nüfusunun yaklaşık %40'ının 21 yaş altı kişilerden oluştuğu dikkate alındığında, işsizliğin ilerleyen yıllarda BAE vatandaşları için önemli bir sorun teşkil etmesi muhtemel görülmektedir.

Doğal Kaynaklar ve Çevre

Çöllerin ve deniz kıyılarının birleşimi sonucunda ülkede yazları sıcak ve nemli bir hava görülmektedir. Hava sıcaklığı yazın 46 dereceye kadar çıkabilmekte ve %100 nem hissedilebilmektedir. Kışları ise ülkeye ılıman iklim hakim olmakta ve sıcaklık 14-23°C arasında değişmektedir. Zaman zaman yaşanan kum fırtınalarının dışında sel, kasırga ve deprem gibi doğal afetlere rastlanmamaktadır. Su kıtlığı son yıllarda BAE için önemli bir sorun haline gelmiştir.

Yeraltı sularının yetersizliği ve su talebinin karşılanmasındaki güçlükler nedeniyle, kullanılan suların %80'i deniz suyunu arıtma tesislerinden karşılanmaktadır. BAE'de her emirlik kendi elektrik ve su sistemlerini işletmekte olup, son yıllarda elektrik şebekelerinin birleştirilmesi gündeme gelmiştir. BAE'nin sahip olduğu en önemli kaynaklar olan petrolün ve doğalgazın %90'ından fazlası Abu Dhabi'de çıkarılmaktadır. BAE'deki doğal gaz ve petrol rezervleri, OPEC içindeki en büyük beşinci rezervlerdir. Ayrıca Fujairah ve Ras al-Khaimah'ta bakır, Abu Dhabi'de magnezyum ve kuzeydeki emirliklerde manganez çıkarılmaktadır. BAE'nin doğal gaz rezervleri ise 213 trilyon ft3 ile dünyadaki en büyük beşinci doğal gaz rezervidir. Ham petrol rezervleri ise 97,8 milyar varildir. Söz konusu miktarın % 94'ü Abu Dhabi'dedir.

Federal Hükümet, Ağustos 1998'de BAE'nin ilk ulusal çevre yasasını onaylamıştır. Yeni yasa ile birlikte emisyon hacmi üzerine kısıtlamalar getirilmiş ve bunun gibi birçok önlem hayata geçirilmiştir. Son yıllarda Abu Dhabi'li yetkililer çevre bilincinin artırılmasına yönelik kampanyalar yürütmektedir. Ayrıca, dünyanın ilk sıfır-karbonlu ve sıfır-atıklı şehrinin Abu Dhabi'nin merkezinde kurulacağı açıklanmıştır. Şehrin içinde araştırma merkezleri, laboratuvarlar, şirketler için ayrılmış dükkanlar, hafif imalat fabrikaları, bilim müzesi ve eğlence merkezlerinin kurulması planlanmaktadır. Otomobil kullanımının yasak olacağı, tamamen yenilenebilir enerjinin kullanılacağı ve çevresindeki tarlalarla kendi kendine yetebilmesi düşünülen bu şehirde yatırım yapacak olan firmalara vergi muafiyetinin yanı sıra %100 mülkiyet ve fikri mülkiyet hakkının korunması gibi imkanlar sunulması düşünülmektedir.

Dahil Olduğu Uluslararası Anlaşmalar

ABEDA, AFESD, AMF, CAEU, FAO, G-77, GCC, IAEA, IBRD, ICAO, ICC, ICCT, ICRM, IDA, IDB, IFAD, IFC, IFRCS, IHO, ILO, IMF, IMO, IMSO, Interpol, IOC, IPU, ISO, ITSO, ITU, LAS, MIGA, NAM, OAPEC, OIC, OPCW, OPEC, PCA, UN, UNCTAD, UNESCO, UNIDO, UPU, WCO, WFTU, WHO, WIPO, WMO, WTO

GENEL EKONOMİK DURUM

Ekonomik Yapı

BAE, 2013 yılında Eİİ tahminine göre satın alma gücü paritesine göre 433,2 milyar dolar GSMH'sı ile Orta doğu ve Körfez ülkeleri içinde Suudi Arabistan ve İran'dan sonra en büyük üçüncü ekonomiye sahiptir. Satın alma gücü paritesine göre 69.267 dolar kişi başına milli gelir ile Katar'dan sonra ikinci sırada gelmektedir.

Serbest piyasa ekonomisinin hakim olduğu Birleşik Arap Emirlikleri'nin (BAE) ekonomik zenginliği büyük ölçüde Gayri Safi Yurt İçi Hasılasının (GSYİH) yaklaşık % 38'ini oluşturan petrol ve doğal gaz üretimine dayanır. Bu ürünlerin fiyatlarındaki dalgalanma ekonomiye de yansımaktadır. Ülkenin başlıca ihraç ürünleri ham petrol, doğal gaz ve kurutulmuş balık, başlıca ithalat ürünleri makine ve taşıt araçları, kimyasallar ve gıdadır.

BAE dünyanın 7. büyük petrol rezervlerine sahip olup, bu rezervlerin 97,8 milyar varil civarında bulunduğu tahmin edilmektedir. BAE'deki petrolün %90'nından fazlası Abu Dhabi Emirliği'nde üretilmektedir. BAE'nin günlük petrol üretimi 2,75 milyon varil civarındadır.

Dünyanın en büyük yedinci doğalgaz kaynaklarına (6,43 trilyon m³) sahiptir. Ülke rezervleri: Abu Dhabi (196 Tcf), Sharjah (10,7 Tcf), Dubai (4,1 Tcf) ve Ras Al Khaimah (1,1 Tcf) emirliklerinde yer almaktadır.

Ekonomi Politikaları

BAE Yönetiminin, ekonominin petrol ve petrol yan ürünleriyle doğalgaza bağımlılığının azaltılması için hükümetin üretim ve yatırımların çeşitlendirilmesi çabaları olumlu karşılanmaktadır. Bu çerçevede, BAE Hükümetinin özellikle turizm, inşaat, havacılık, hizmet sektörü, finans ve otomotiv gibi sektörlerle yatırım yapmaya başladığı gözlemlenmektedir. Bu bağlamda, “Abu Dhabi 2030 Planı“ çerçevesinde 200 milyar dolar yatırım yapılması öngörülmektedir.

BAE'nin ülke gelir kaynaklarını çeşitlendirmeye yönelik devlet politikası ve özel sektörde yaşanan canlanma neticesinde petrol-dışı gelirlerin milli gelirdeki payı gittikçe artmaktadır.

Kütahya Ticaret ve Sanayi Odası

Ülke GSMH'nın % 7,6'sını imalat sanayi üretimi oluşturmazdır. Sözkonusu üretimin 2025 yılına kadar GSMH'nın % 25'ni oluşturması için yatırımlar devam etmektedir.

BAE Mart 2010'da ülkenin farklı ulaşım ağlarını birbirine bağlamayı planlayan bir demiryolu projesi tasarladığını açıklamıştır. 1500 km. uzunluğunda olması öngörülen demiryolu projesinin Suudi Arabistan sınırındaki Ghuweifat ile Umman sınırındaki Al Ain'ı birbirine bağlayarak KİK demiryolu ağının da bir parçasını oluşturması öngörülmektedir.

BAE Bakanlar Kurulu, ülkenin 50. Kuruluş Yıldönümüne rastlayan 2021 yılı için hedeflerini ortaya koyan “Milli Şart” adlı bir belgeyi kabul etmiştir. .

BAE'ye bağlı emirliklerden birisi olan Dubai, bulunduğu coğrafyada ticaret, finans ve turizm merkezi olma stratejisi izlemektedir. Pazar olarak küçük olduğundan, dış ticareti “re-export”a dayanmaktadır. Liman ve serbest ticaret bölgeleri alt yapı olarak gelişmiştir. Önde gelen mal tedarikçileri Çin ve Japonya, başlıca satış yaptığı pazarlar ise İran, Irak, Hindistan, Doğu Afrika ve KİK ülkeleridir.

BAE Hükümeti son dönemde elde ettiği deneyim ve sermaye birikimi sayesinde dış pazarlarda yatırıma yönelmiştir. Hükümet sahip olduğu kamu şirketleri aracılığıyla çeşitli ülkelere telekom ve sanayi şirketleri ile bankalar satın almaktadır. Ayrıca, bahse konu kamu şirketlerinin liman, serbest bölge işletme, turizm ve gayrimenkul geliştirme gibi projeler aracılığıyla gelişmekte olan ülkelere yatırım yapmaya yöneldiği dikkati çekmektedir.

Ekonomik Performans

Reel GSYİH Büyüme Projeksiyonu	2011a	2012a	2013a	2014b	2015b
GSYİH (milyar dolar, nominal fiyatlarla)	347,4	372,3	402,2	426,7	453,0
Reel Büyüme Oranı (%)	4,9	4,7	5,2	4,6	4,5
Cari İşlemler Dengesi (milyar dolar)	50,9	68,9	64,6	55,7	43,5
Kişi Başına GSYİH (dolar, SGP*)	70.882	69.267	69.769	69.731	70.127
Enflasyon Oranı (%)	0,9	0,7	1,1	2,2	2,9
Döviz Kuru (Dh/\$, yıl sonu)	3,67	3,67	3,67	3,67	3,67
Toplam Dış Borç (milyon \$)	156.650	161.668	168.761	173.269	176.671

Ülkede petrolün çıkarılmaya başlandığı 1958 yılından bu yana Birleşik Arap Emirlikleri'nin ekonomik performansı petrol fiyatlarındaki dalgalanmalara göre değişiklik göstermiş; sanayi üretimi ve ihracat bu dalgalanmalardan doğrudan etkilenirken, harcamalar ve faiz oranları dolaylı biçimde etkilenmiştir.

Ekonomideki genişlemede, ihracat gelirlerindeki artışın yanı sıra yatırımlardaki ve özel tüketimdeki artışın da etkisi olmuştur. Böylece, ülkede yaşayanların refahı artmış, kredi olanaklarından yararlanma kapasitesi yükselmiş, hızlı nüfus artışının etkisiyle tüketimde de hızlı bir artış meydana gelmiştir.

BAE hükümetinin, yeni projelere yönelik harcamaları artırmasıyla birlikte 2014 ve 2015 yılları GSMH büyüme hedeflerinin % 4,4 ve % 4,9 gibi daha yüksek oranlarda gerçekleşmesi beklenmektedir. 2015 yılından sonra ise 2016 ve 2018 yılları arasında, petrol dışı sektörlerde hızlanan faaliyetler nedeniyle ekonomik büyümenin % 4,8 ve % 4,3 gibi yüksek oranlarda gerçekleşmesi beklenmektedir.

2013 yılında günlük petrol üretiminin ortalama 2,75 milyon varil olduğu tahmin edilmekte olup; 2016 ve 2017 yıllarında üretimin daha fazla artması ve 2017 yılında günde ortalama 3,0 milyon varile ulaşması beklenmektedir. Petrol üretimindeki artışın, ülkenin yatırım kapasitesini büyütmesiyle birlikte takip eden yıllarda BAE'nin ihracat hacminin de büyümesi beklenmektedir.

Diğer taraftan hizmet sektöründe özellikle turizm alanında yeni pazarların ve yeni ürünlerin devreye sokulmasıyla BAE turizm sektöründe büyüme artacaktır. Ülke havayollarının yeni uçaklar satın alması ve uluslar arası havayolları şirketleriyle yapacakları işbirliklerinin turizm sektörüne büyük katkı yapması sözkonusudur.

Ekonomide Geleceğe Yönelik Beklentiler

2013 yılında reel GSMH % 5,2 oranında büyümüştür. 2014 yılında ise % 4,6 oranında büyüme beklenmektedir. 2013 yılında, imalat sanayinde % 4,2 oranında, hizmet sektöründe % 6,5 oranında büyüme gerçekleştiği tahmin edilirken; hizmet sektöründe 2014-2018 yılları arasında yılda ortalama % 6 gibi yüksek bir oranda büyüme öngörülmektedir.

Hükümet ekonomiyi farklılaştırma çalışmalarını uzun dönemde önemli oranda gerçekleştirmeyi amaçlamaktadır. 2030 yılında, GSMH'nin % 64'nün petrol dışı sektörlerden oluşacağı tahmin edilmektedir.

Enflasyon

BAE'de, 2013 yılında enflasyon %,1,1 civarında gerçekleşmiştir. 2014 yılından itibaren, petrol dışındaki ürün fiyatlarındaki artış nedeniyle enflasyon oranının yükseleceği tahmin edilmektedir. 2014 yılı için % 2,2 oranında, 2014–2018 döneminde ise ortalama % 3,3 enflasyon oranı beklenmektedir.

Para Politikaları

BAE'nin resmi para birimi olan Dirhem, 1980'li yılların ortalarından bu yana ABD Doları'na 1ABD\$=3,67 Dirhem değişim oranı üzerinden sabitlenmiştir. BAE Merkez Bankası oranın korunmasında kararlı olup, bunu enflasyon karşısında bir koruyucu ve istikrar için gerekli bir unsur olarak görmektedir.

BAE, Körfez İşbirliği Konseyi üyesidir. KİK üyesi 6 ülke arasında 1 Ocak 2003 itibariyle Gümrük Birliği yürürlüğe girmiştir. KİK üyesi ülkelerin aralarında oluşturulan Ortak Pazar 1 Ocak 2008 itibariyle yürürlüğe girmiştir. Örgüt üyesi ülkeler arasındaki Ortak para birimine geçişin ise 2010 yılında gerçekleştirilmesi öngörülmekte iken Umman'ın ardından BAE de ortak para birimine katılmayacağını ilan etmiştir. Söz konusu kararın, BAE'de herhangi bir KİK kuruluşu bulunmaması ve son olarak KİK Merkez Bankası'nın da Riyad'da kurulmasına bir tepki olarak alındığı değerlendirilmektedir.

Sektörler

BAE, OPEC ülkeleri arasında beşinci en büyük petrol üreticisi ülke konumunda olup, dünya kanıtlanmış petrol rezervlerinin hemen hemen %8'ine sahiptir. Ülkede uygulanan en başarılı politikalarından birisi serbest bölgelerin geliştirilmesi olup, bunların içinde en gelişmiş olanı ise 1985 yılında Dubai'de kurulan Jebel Ali Serbest Bölgesi'dir. Serbest bölgedeki sanayi yatırımlarının büyük kısmı, hafif sanayiye ve son aşama montaja yöneliktir. BAE'de imalat sanayi hidrokarbona dayalı olmakla birlikte, diğer bazı imalat sanayi alt sektörleri de büyümeye başlamıştır. Alüminyum üretimi son 20 yıldır önemli bir sektör olarak ön plana çıkmıştır.

Doğrudan Yabancı Yatırımlar

BAE'de yabancılar; şirket kurma yoluyla yerleşik olarak ticari faaliyette bulunacağı gibi, şirket kurmadan ve dolayısıyla yerleşik bir varlık tesis etmeksizin de (ticari acenta) ticari faaliyette bulunma imkanına sahiptir.

Bu çerçevede, Emirlikler içinde ya da serbest bölgelerde şirket kurma imkanı bulunmaktadır. Temel fark, serbest bölgede yerel ortağa gerek duyulmamaktadır. Bölge ülkelerini hedef pazar tayin eden üretici/imalatçı uluslararası firmalar, Dubai ya da diğer kuzey emirliklerindeki serbest bölgeleri lojistik/depolama merkezi ve dağıtım üssü olarak değerlendirmektedir.

Şirket kuruluşu, 1984 tarihli 8 sayılı Şirketler Kanunu çerçevesinde yürütülmekte olup, şirket kuruluşu için avukatlık firması ile temasa geçilmesinde yarar bulunmaktadır.

Dış Ticaret

BAE toplam dış ticaret hacmi 2013 yılında 423,1 milyar Dolar olup; 215 milyar dolarlık ihracat, 208,1 milyar Dolarlık ithalat gerçekleşmiştir.

Dış Ticaret Politikası ve Vergiler

Pan-Arab Serbest Ticaret Alanı (PAFTA ya da GAFTA), Arap Ülkeleri arasındaki en önemli ekonomik hareketlerden birisi olup; 1998 yılından beri 17 Arap Ülkesi (S. Arabistan, Bahreyn, Mısır, Irak, Ürdün, Kuveyt, Lübnan, Libya, Fas, Umman, Katar, Sudan, Suriye, Tunus, BAE, Yemen, Filistin) arasında Arap Ortak Pazarı yaratmak için çalışmalar yapmaktadır. Üye ülkeler arasında serbest ticaret anlaşması uyarınca karşılıklı ticarete gümrük vergi oranları sıfırlanmıştır. Söz konusu gümrük birliği, sorunsuz bir şekilde işlemekte olup; bu birleşme ile birlikte enerji ihracatına dayalı ekonomik yapıları itibarıyla birbirine benzeyen üye ülkelerde ekonomik büyümenin hız kazanması beklenmektedir.

Türkiye ile Ticaret

Türkiye'nin BAE'ne yönelik dış ticaret hacmi yıllar itibarıyla sürekli artmış ve 2008 yılında, 8,6 milyar dolara ulaşmıştır. Bu artışın başlıca nedeni bu ülkeye gerçekleşen ihracat artışından kaynaklanmıştır. 2009 yılında ise global krizle birlikte iki ülke arasındaki dış ticaret hacmi 3,5 milyar Dolara düşmüştür. 2011 yılında iki ülke arasında gerçekleşen ticaret hacmi 5,3 milyar dolar olup; bir önceki yıla göre % 33 artmıştır. 2012 yılında ise iki ülke arasındaki dış ticaret artışı % 138 artarak 12,7 milyar dolara ulaşmıştır. 2013 yılında ise iki ülke arasındaki ticaret hacmi 10,3 milyar olarak gerçekleşmiştir.

Türkiye'nin BAE'ye yönelik ihracatı incelendiğinde, ihracatta yıllar itibarıyla sürekli bir artış trendi dikkat çekmektedir. 2013 yılında ihracatımız bir önceki yıla göre % 57 artarak 8,7 milyar dolara ulaşmıştır. 2013 yılı ihracatımız ise 4,9 milyar dolardır.

BAE'ye yapılan ihracatın, Türkiye'nin toplam ihracatı içerisinde payı ise % 3,2 olarak gerçekleşmiştir.

BAE'den yapılan ithalat da düzenli bir artış görülmektedir. 2013 yılında, BAE'den yapılan ithalat % 49,7 oranında artış göstererek 5,3 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Bu kapsamda 2013 yılında toplam ithalatımızdaki payı ise % 2,1 olmuştur.

Pazar ile İlgili Bilgiler

BAE piyasası rekabetçi, fiyata duyarlı ve dışa açık bir pazardır. Pazarın bu özelliğinden dolayı ülkede neredeyse her ülkeye ait malları bulmak mümkündür. Ülkenin hem tarım ve sanayi üretimi oldukça yetersiz olduğundan, ihtiyaçların büyük bir bölümü ithalat yoluyla karşılanmaktadır.

İşadamlarının Pazarda Dikkat Etmesi Gereken Hususlar

Petrol bulunana kadar, Emirliklerde Dubai incileri dışında hiçbir şey üretilmemiştir. Sanayileri kurulmamış ve sadece ticaretle uğraşmışlardır. Bu tür bir yapılanmadan dolayı pazarlık yapabilme konusunda oldukça uzadılar. Hemen hemen her konu pazarlığa tabidir.

Genel Değerlendirme ve Öngörüler

Körfez İşbirliği Ülkeleri içinde en liberal dış ticaret rejimine sahip olan BAE, aynı zamanda da bölgenin en önemli reeksport merkezidir. BAE'ne ihraç edilen bir ürünün nihai tüketim pazarı doğrudan BAE olacağı gibi, re-export yoluyla üçüncü bir ülke de olabilmektedir.

Tarım ve Gıda Ürünleri İhraç Potansiyeli

7,9 milyonluk nüfusunun %80'i ülkeye geçici çalışma amacıyla gelmiş yabancılardan oluşan Birleşik Arap Emirlikleri, kişi başına düşen gelir itibarıyla dünyanın sayılı zengin ülkeleri arasında yer almaktadır. Ülke iklimine bağlı olarak topraklarının önemli bölümünün tarıma elverişli olmaması nedeniyle sınırlı yerel üretim olanaklarına sahip olan BAE'de gıda ihtiyacının %90'ı ithalatla karşılanmaktadır.

Sanayi Ürünleri ve Hizmetler İhraç Potansiyeli

BAE'nin ithalat rakamlarında düzenli bir artış trendi göze çarpmaktadır. İç piyasadaki sürdürülebilir büyümenin bir yansıması olan toplam ithalat içinde, altyapı projelerinin desteklenmesi amacıyla sermaye malları ithalatının ve petrol dışı sektörlerle yönelik ürünlerin ithalatı artış eğilimindedir. 2012 yılı ithalatı 202,1 milyar Dolar olarak gerçekleşmiştir. Toplam ithalatın yaklaşık %50'sini tüketim malları oluşturmaktadır. Çoğunlukla yüksek gelirli vatandaşların talep ettiği yüksek maliyetli ürünler ve BAE'de yetiştirilmeyen temel ürünler (özellikle gıda maddeleri) en fazla ithalatı yapılan ürün gruplarıdır. En fazla ithal edilen ürünler, altın, otomobil, elmaslar ve demir/çelik çubuklardır.

Abu Dhabi 2030 yılına kadar alt yapı projelerine 164 milyar \$'lık kaynak aktaracak.

BAE, MENA bölgesindeki iptal olan ve küçültülen inşaat projelerinin % 50'sini oluşturmakla birlikte geçen yıla göre projelerde 20 milyar ABD Doları değerinde artış görülmüştür.

BAE de yapılan araştırmalar doğrultusunda inşaat sektörü ülkenin en hızlı büyüyen sektörlerinden biri olarak saptanmıştır. Ülkedeki ekonomik gelişim paralel olarak inşaat sektörünü de hızlandırmıştır.

Abu Dhabi 2030 yılına kadar alt yapı projelerine 164 milyar \$'lık kaynak aktaracak olup, en uygun yatırım şehri seçilmiştir.

Abu Dhabi' deki büyük projeler:

- **Khalifa City** 40 milyar dolar: Hükümet Binası ve Büyükelçilik
- **Yas Island** 39 milyar dolar: Turizm, toplu konut yerleşim binaları
- **Saadiyat Island** 28 milyar dolar: Turizm, konut ve toplu konut yerleşim binaları
- **Burooj Properties** 24 milyar dolar: Turizm, toplu konut yerleşim binaları
- **Masdar City** 22 milyar dolar: Sıfır karbon ve sıfır atık şehri
- **Al Raha Beach Complex** 19 milyar dolar: Turizm, toplu konut yerleşim binaları
- **Capital Trading** 10 milyar dolar: Alışveriş merkezleri
- **Al Reem Island** 8 milyar dolar: Turizm, toplu konut yerleşim binaları
- **Shaikh Mohammed Bin Zayed City** 6,5 milyar dolar: Toplu konut, eğlence ve alışveriş merkezleri
- **Abu Dhabi Rail Project** 3 milyar dolar
- **MGM Grand Project** 3 milyar dolar: Turizm ve eğlence merkezleri
- **Building Materials City** 3 milyar dolar: Alışveriş merkezleri ve toplu konut yerleşim binaları
- **Capital Centre** 2.4 milyar dolar: Abu Dhabi Fuar Merkezi, Alışveriş merkezi, iş turizmi ve marina.

Kaynak: EIU 2014
www.ibp.gov.tr